

RICHTLIJNEN VOOR MILIEUEFFECTRAPPORT
Varkenshouderij Heijligers en Van Gennip
Eiermijndreef 3 in De Rips, WM 3748

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	ACHTERGRONDEN EN BESUITVORMING	2
2.1	Doel.....	2
2.2	Wettelijk kader en beleidskader	3
2.3	Te nemen besluiten.....	3
2.4	Plan-m.e.r. en besluit-m.e.r.	3
3	VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN.....	4
3.1	Inleiding.....	4
3.2	Voornemen.....	4
3.3	Referentiesituatie	4
3.4	Alternatieven.....	4
3.5	Meest milieuvriendelijke alternatief (MMA).....	5
4	MILIEUASPECTEN	5
4.1	Algemene opmerkingen	5
4.2	Ammoniak.....	6
4.3	Geurhinder	6
4.4	Luchtkwaliteit, fijn stof	6
5	OVERIGE ASPECTEN.....	7
5.1	Geluid en verkeer	7
5.2	Energie	7
5.3	Veiligheid.....	7
5.4	Calamiteiten.....	7
5.5	Water	8
5.6	Natuur.....	8
5.7	Gebiedsbescherming.....	8
5.8	Soortenbescherming.....	8
5.9	Landschap en Cultuurhistorie.....	9
6	VORM EN PRESENTATIE	9
7	OVERIGE PUNTEN.....	9
7.1	Evaluatieprogramma	9

1 INLEIDING

Het doel van deze richtlijnen is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De heer M. Heijligers en mevrouw N. van Gennip zijn voornemens hun bedrijf aan de Eiermijndreef 3 in De Rips te wijzigen en uit te breiden. In de huidige situatie worden 77 melkkoeien, 46 stuks jongvee en 440 vleesvarkens gehouden. In de nieuwe situatie zullen de bestaande vleesvarkensstallen worden gesloopt en worden nieuwe stallen gerealiseerd voor het houden van 2.429 zeugen, 900 opfokzeugen, 6 beren en 360 gespeende biggen.

Voor het in werking brengen van de voorgenomen activiteit is een vergunning van de Wet milieubeheer (Wm) nodig. Op grond van categorie C. 14 van het Besluit Milieueffectrapportage (m.e.r.) is deze activiteit m.e.r.-plichtig. Ten behoeve van de besluitvorming op de door de heer Heijligers en mevrouw van Gennip in te dienen Win-vergunningaanvraag dient daarom een m.e.r.-procedure te worden doorlopen. Het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Gemert-Bakel is bevoegd gezag in het kader van de Wet milieubeheer.

De m.e.r.-procedure is van start gegaan met de ontvangst op 29 december 2006 van de door de heer Heijligers en mevrouw van Gennip opgestelde Startnotitie voor het milieueffectrapport (MER). Bij brief van 18 januari 2007 hebben wij de Commissie voor de milieueffectrapportage in de gelegenheid gesteld ons te adviseren over de te geven richtlijnen voor het MER. De publicatie van de Startnotitie is op 19 januari 2007 gepubliceerd in het "Gemerts Nieuwsblad". Gedurende 6 weken is eenieder in de gelegenheid gesteld om te reageren op de ter inzage liggende Startnotitie. Er is een inspraakreactie ontvangen. Deze is tijdig binnengekomen en daarom ontvankelijk. De reactie, zover als van toepassing op het MER is betrokken in de richtlijnen. De Commissie voor de m.e.r. ("de Commissie") is op vrijdag 2 maart 2007 op locatiebezoek geweest. Op 27 maart 2007 hebben wij het advies van de Commissie ontvangen.

Het advies van de Commissie heeft als basis gediend voor de nu voorliggende richtlijnen. Bij de richtlijnen hebben wij rekening gehouden met de inhoud van de Startnotitie. Dit in die zin dat deze richtlijnen in combinatie met de Startnotitie moet worden gelezen. Onderwerpen die al goed in de Startnotitie zijn behandeld, komen in de richtlijnen niet verder expliciet meer aan bod. Volstaan wordt met verwijzing naar de Startnotitie.

2 ACHTERGRONDEN EN BESLUITVORMING

2.1 Doel

De aanleiding en motivering van het voornemen staan beschreven in paragraaf 1.1 en 2.3 van de Startnotitie. Dit kan worden overgenomen in de MER.

2.2 Wettelijk kader en beleidskader

De Startnotitie geeft al enige informatie over het wettelijke kader en het beleidskader. In het MER moet dit wettelijk kader en het beleidskader voor zover relevant voor het voornemen worden uitgewerkt. Hierbij dient uitdrukkelijk rekening te worden gehouden met:

- de 'IPPC-omgevingstoets'¹ op basis van een verspreidingsmodel. Ga ook in op de BREF² voor intensieve veehouderijen;
- de voorziene veranderingen in de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) en de bij de Wav behorende regelingen (zoals de algemene maatregel van bestuur met betrekking tot ammoniakemissie huisvesting veehouderij 'Besluit huisvesting');
- de Handreiking industrielawaai en vergunningverlening;
- het Inrichtingen en vergunningenbesluit (Ivb) (in verband met de bepaling van BG);
- het Landschapsontwikkelplan;
- de Gebiedsvisie landbouw ontwikkelgebied;
- het reconstructieplan;
- het bestemmingsplan.

Geef in het MER niet alleen een overzicht van voor de uitwerking van het voornemen relevante wet- en regelgeving, maar geef ook de consequenties ervan voor de voorgenomen activiteit.

2.3 Te nemen besluiten

Het MER wordt opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over de aangevraagde Winvergunning. Ten einde tot daadwerkelijke oprichting en exploitatie over te gaan, is mogelijk een ontheffing noodzakelijk op grond van de Flora- en Faunawet (zie paragraaf 5.8 van deze richtlijnen). In het MER dient te worden beschreven of dit het geval is. Indien er sprake kan zijn van effecten op Natura 2000-gebieden is ook een Natuurbeschermingswetvergunning benodigd (zie paragraaf 5.7 van deze richtlijnen).

2.4 Plan-m.e.r. en besluit-m.e.r.

Het onderhavige initiatief is gelegen in het landbouwontwikkelingsgebied De Rips, zoals aangewezen in Regionaal Reconstructieplan De Peel, vastgesteld door provinciale Staten van Noord-Brabant op 22 juni 2006. Wat betreft de projectie en de inrichting van het landbouwontwikkelingsgebied is er op een aantal onderdelen sprake van planologische doorwerking (zie paragraaf 11.5 van het reconstructieplan). Het Raad van State besluit inzake het Regionaal Reconstructieplan Beerze-Reusel bevestigt dat de integrale zonering in stand kan blijven. De verwachting is dat dit ook voor het Regionaal Reconstructieplan De Peel het geval zal zijn. Dit betekent concreet dat de maximale bouwblok-grootte, die ingevolge het Reconstructieplan is/moet worden toegestaan, dusdanig is dat er bedrijven mogelijk zijn van zo'n omvang dat er voor deze bedrijven sprake is van mer-plicht of een mer-beoordelingsplicht. Overigens zal ook op basis van het bestemmingsplan nog een ruimtelijk besluit nodig zijn voor de daadwerkelijke realisering van het voornemen in de vorm van een procedure ex. art. 11 WRO. Tot het besluit van Gedeputeerde Staten omtrent goedkeuring van dit bestemmingsplan zal een vrijstellingsprocedure ex. art. 19 WRO noodzakelijk zijn. De gemeente Gemert-Bakel heeft daarom bij de voorbereiding van de integrale herziening van het bestemmingsplan buitengebied een afzonderlijke paragraaf opgenomen om duidelijk te maken op welke wijze aan de plan-MER-plicht inhoud is gegeven.

Dit nieuwe bestemmingsplan "Gemert-Bakel Buitengebied 2006" staat niet op zich zelf. Het wordt onder andere opgesteld om te voldoen aan de uitgangspunten van het reconstructieplan De Peel. Wat betreft de projectie en de inrichting van de twee landbouwontwikkelingsgebieden is er op een aantal onderdelen sprake van planologische doorwerking.

Uit punt 9 van de Richtlijn volgt dat bij een plan-MER gebruik gemaakt mag worden van de uitkomsten van milieubeoordelingen die op een ander, al dan niet hiërarchisch hoger, niveau hebben plaatsgevonden.

Het reconstructieplan De Peel omvat tevens een Milieueffectrapport waarin onder andere de milieueffecten van de twee landbouwontwikkelingsgebieden in beeld zijn gebracht. Het reconstructieplan is vastgesteld en in werking getreden. Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied (vastgesteld door de gemeenteraad op 21-12-2006) sluit naadloos aan op de uitgangspunten die in het reconstructieplan zijn opgenomen voor de landbouwontwikkelingsgebieden zodat

¹ Dit volgt uit de van toepassing zijnde IPPC-richtlijn. IPPC is de afkorting van Integrated Prevention Pollution and Control. Het van toepassing zijn van deze richtlijn betekent dat emissies naar bodem, water en lucht moeten worden voorkomen en, wanneer dit niet mogelijk is, zoveel mogelijk worden beperkt.

² Deze BREF (Best Available Technology reference document) is gebaseerd op de IPPC-richtlijn.

dit Milieueffectrapport voor dit bestemmingsplan en dus ook voor de plan-MER-plicht als een gegeven kan worden beschouwd.

Voor het landbouwontwikkelingsgebied De Rips is eveneens een ontwikkelingsplan opgesteld zoals is aanbevolen in paragraaf 6.6.2. van het reconstructieplan De Peel. Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben dit ontwikkelplan op 9 mei 2006 geaccordeerd. Een ontwikkelingsplan is integraal en gebiedsgericht en het geeft een totaal beeld van de gewenste ontwikkeling en inrichting van het desbetreffende landbouwontwikkelingsgebied. Het ontwikkelingsplan De Rips is als bijlage toegevoegd aan deze toelichting en wordt geacht hiervan deel uit te maken.

Het ontwikkelingsplan De Rips is opgesteld met gebruikmaking van de "Handreiking ontwikkelingsplannen voor landbouwontwikkelingsgebieden" van de provincie Noord-Brabant en zij voldoen daardoor aan de eisen die het reconstructieplan stelt. Aspecten die in de plannen aan de orde komen, zijn:

- efficiënt ruimtegebruik
- afgestemde verhouding tussen nieuwvestiging en gebruik van bestaande locaties
- sloop van overtollige bedrijfsbebouwing
- beeldkwaliteit
- milieu- en waterbeleid
- duurzame landbouw

Op grond van het voorgaande is voldaan aan de eisen die ingevolge artikel 5 van de Richtlijn worden gesteld aan de inhoud van het voorgeschreven milieuraapport zodat dit voldoende basis vormt om tot besluitvorming te komen. Een en ander maakt onderdeel uit van het bestemmingsplan "Gemert-Bakel Buitengebied 2006" en is als zodanig ook bekend gemaakt zodat eenieder hierop in het kader van de Uniforme Openbare Voorbereidingsprocedure een zienswijze heeft kunnen geven.

Uit de rapportage blijkt dat het landbouwontwikkelingsgebied De Rips geen gevolgen heeft voor de Ecologische Hoofdstructuur of voor Habitatrichtlijngebieden. Voor de inrichting aan de Eiermijndreef 3 hoeft geen aparte plan-Mer opgesteld te worden ten behoeve van de wijziging van het bestemmingsplan.

3 VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Inleiding

In de Startnotitie wordt in paragraaf 2.3 een beschrijving gegeven van het voornemen. De voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten in het MER worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Onderbouw in het MER de voorgenomen uitbreiding en in het bijzonder het gewenste aantal dieren op de locatie.

3.2 Voornemen

In het MER dient een eenduidige beschrijving van de activiteit opgenomen te worden:

- beschrijf het aantal te realiseren dierplaatsen in relatie tot het aantal te houden dieren;
- beschrijf per diercategorie de uitvoering van de inrichting, inclusief beschikbare oppervlaktes en leefoppervlaktenormen rekening houdend met de vigerende welzijnswetgeving en rekening houdend met het gekozen voersysteem;
- geef de plaatsing en hoogte van de emissiepunten aan, en in geval van de toepassing van luchtwassers ook de dimensionering van het luchtwassersysteem, in relatie tot de voorgenomen omvang van het bedrijf. Geef de milieuvor- en nadelen van het toe te passen systeem;
- maak gebruik van een duidelijke tekening van de stallen, inrichting en installaties, voorzien van relevante maatvoeringen, details en legenda. In de plattegronden van de stallen moeten de geïmplementeerde codes uit de Regeling ammoniak en veelhouderij (Rav) worden aangegeven.

Ter ondersteuning van helderheid van de procedure dient in het MER een overzicht opgenomen te worden van de beoogde fasering en planning.

3.3 Referentiesituatie

De actuele milieusituatie voor de gemengde veelhouderij, op basis van de feitelijke en vergunde aantallen, dient als basis gebruikt te worden voor de beschrijving van de referentiesituatie. In de referentiesituatie moeten de bekende autonome ontwikkelingen³ worden meegenomen.

3.4 Alternatieven

³ De autonome ontwikkelingen bestaan uit de huidige trends en reeds genomen besluiten.

Een toegevoegde waarde van een MER is gelegen in het geven van inzicht in de milieuconsequenties van het voornemen ten opzichte van een Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA) en een referentiesituatie. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Bij de vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken. Alle alternatieven dienen te voldoen aan de eisen van de IPPC-richtlijn. De belangrijkste eis uit deze richtlijn en de Wet milieubeheer is dat de best beschikbare technieken (BBT)⁴ worden toegepast. Hierbij dienen alle BBT-maatregelen uit de van toepassing zijnde BBT-documenten conform de Regeling aanwijzing BBT-documenten te worden beschouwd. In het MER dient een beschouwing te worden opgenomen van BBT, maar het MER kan hier niet toe worden beperkt⁵. Per alternatief dient aangegeven te worden welke overwegingen aan de keuze ten grondslag liggen, zoals milieuoverwegingen, overwegingen omtrent bedrijfsvoering en technische realiseerbaarheid.

Geef van de verschillende alternatieven het kwantitatief effect aan op:

- de uitstoot van ammoniak;
- de depositie van ammoniak op verzuringsgevoelige natuurgebieden;
- de emissie van odour units;
- de luchtkwaliteit.

Betrek bij de beschrijving van de milieugevolgen de geldende wet- en regelgeving, maar beperk het MER hiertoe niet.

Hoewel geen verplicht onderdeel van de MER adviseren wij om inzicht te geven in de investerings- en exploitatiekosten van de verschillende alternatieven.

Geadviseerd wordt om in een visueel toegankelijk overzicht de beoordeling van de alternatieven op de meest onderscheidende effecten te verwerken. Dit betekent dat het MER helder en gestructureerd moet zijn zodat de milieu-informatie goed terug te vinden is. Daarmee wordt de onderlinge vergelijking vergemakkelijkt.

3.5 Meest milieuvriendelijke alternatief (MMA)

Werk in het MER het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) uit. Het MMA is gericht op een maximaal te behalen reductie van milieueffecten. Het moet uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden en technieken ter bescherming en/of verbetering van het milieu, ongeacht de erkenning van deze inzichten in de huidige beoordelingskaders. Ook moet het MMA realistisch zijn en binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen. Bij de ontwikkeling van het MMA dient primair aandacht te worden besteed aan maximale reductie van de uitstoot van ammoniak, van geur en van stof, door:

- toepassing van een luchtwasser / gecombineerde luchtwasser waarin een combinatie van ammoniak, geur en fijn stof met een hoog rendement kunnen worden verwijderd;
- zodanige verplaatsing van emissiepunten, zowel in het verticale als in het horizontale vlak, dat de geurhinder zo laag mogelijk is;
- energiebesparende maatregelen;
- een emissiearm huisvestingssysteem i.c.m. een luchtwasser.

Betrek ook het dierenwelzijn in de uitwerking van het MMA. Omschrijf het MMA duidelijk in het MER en onderbouw de keuzes die geleid hebben tot het MMA.

4 MILIEUASPECTEN

4.1 Algemene opmerkingen

Bij de beschrijving van milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht genomen te worden:

⁴ Op basis van de Engelse term wordt ook wel gesproken van het BAT-vereiste ('best available techniques'). Dit begrip is opgenomen in Wm artikel 8.11 lid 3. Bij de bepaling van BBT voor inrichtingen, bij het verlenen van vergunningen, dient het bevoegd gezag gebruik te maken van het afwegingskader uit het Inrichtingen en vergunningenbesluit (Ivb), artikel 5a.1 (Stb. 2005, 527).

⁵ Betrek bij deze beschouwingen de beleidslijn betreffende de toepassing van de IPPC-Richtlijn (Tkst 2006-2007, 22 343, nr. 142).

- Bepaal de ernst van de gevolgen voor het milieu in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigerende en compenserende maatregelen⁶;
- Per milieugevolg moet worden beschreven of deze onomkeerbaar is;
- expliciet moet aandacht worden besteed aan cumulatie van effecten op met name kwetsbare natuur⁷;
- Gevolgen die zowel negatief als positief van aard zijn.

4.2 Ammoniak

In het MER moet aangegeven worden waar de voor verzuring gevoelige gebieden liggen⁸, wat de afstand tot het bedrijf is en of hier sprake is van nadelige gevolgen voor het voornemen en in het bijzonder of er sprake kan zijn van significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden⁹. Ga in het bijzonder in op Natura 2000-gebied "De Bult" en EHS gebied "De Stippelberg". Geef in het MER aan of de alternatieven effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van de natuurdoeltypen van de beschermde natuurgebieden en zo ja welke dat zijn. Geef deze gebieden op duidelijk kaartmateriaal aan.

Beschrijf daartoe in MER:

- de te verwachten achtergronddepositie van de omliggende natuurgebieden volgens de autonome ontwikkeling. Gebruik voor de bepaling van de achtergronddepositie, naast de gegevens van de provincie Noord-Brabant (indien beschikbaar), ook de gegevens van het RIVM;
- de autonome ontwikkeling van de ammoniakemissie en toekomstige ammoniakemissie van het bedrijf bij de verschillende alternatieven;
- de instandhoudingsdoelstellingen en kritische depositiewaarden voor de beoogde natuurdoeltypen in de natuurgebieden;
- de door het bedrijf veroorzaakte ammoniakdepositie op de natuurgebieden bij uitvoering van de alternatieven. Geef specifiek voor de kwetsbare en zeer kwetsbare gebieden uit de Wav aan welke depositie te verwachten is, via de Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij (Uav) uit de Interimwet ammoniak en veehouderij. Geef specifiek voor Natura 2000-gebied 'De Bult' via een verspreidingsmodel aan welke ammoniakdepositie te verwachten is.

4.3 Geurhinder

Beschrijf in het MER:

- de geurhinder van gevoelige objecten zowel¹⁰ in geureenheden volgens de systematiek van de Wsv als in odour units volgens de in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) aangegeven rekenmethode. Bij de Wgv dient voorlopig getoetst te worden aan de norm 14 OU op geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom en de norm van 1,5 OU op geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom. In de gemeentelijke verordening, welke uiterlijk 1 januari 2008 wordt vastgesteld, worden de definitieve waarden vastgesteld welke als toetsingskader gaan gelden;
- de momenten en niveaus van maximale geurhinder die per etmaal kunnen optreden;
- ga in op hoeveelheid en op de keuze van het soort voer (zoals natte of droge producten) en de gevolgen hiervan.

Volgens de Wet geurhinder en veehouderij is een omgevingstoets niet nodig voor de individuele geurbeoordeling van een milieuvergunningaanvraag. Het is op dit moment niet duidelijk of de Wet geurhinder en veehouderij hiermee voldoet aan de omgevingstoets zoals deze in het kader van de IPPC-richtlijn dient te worden uitgevoerd.

4.4 Luchtkwaliteit, fijn stof

⁶ Bij mitigeren kan gedacht worden aan het verminderen van landschappelijke effecten door het landschappelijk inpassen van een bedrijf, of het verminderen van geluidsemisatie door inpandig laden en lossen. Een voorbeeld van compensatie is het aanvullen van verloren natuur met nieuw aan te leggen natuur.

⁷ Het gaat hierbij met name om de achtergronddepositie van ammoniak.

⁸ Hieronder verstaan we zowel de zeer kwetsbare gebieden uit de Wav, als de kwetsbare gebieden waarvoor een kritische depositiewaarde geldt van 2.400 mol N/ha per ha per jaar. Dit is nodig omdat vereisten hieromtrent uit de IPPC-richtlijn niet geheel in de Wav zijn geïmplementeerd.

⁹ Mocht op grond van objectieve gegevens niet uit te sluiten zijn dat significante gevolgen op de Natura 2000-gebieden mogelijk zijn, dan is ook een passende beoordeling nodig op grond van de Natuurbeschermingswetgeving. Dit dient dan afgezet te worden tegen de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. Let hierbij op dat ook een geringe toename van de ammoniakdepositie van 0,6 mol zuur/ha/jaar een significant gevolg kan betekenen (zie de uitspraak van de Raad van State van 20 september 2006, nr. 200509110/1, LJN AY8489).

¹⁰ De juridische status van de in december 2006 ingediende vergunningaanvraag is niet duidelijk, waardoor het niet zeker is welk wettelijk kader voor de bepaling van de geurhinder van toepassing is.

Beschrijf in het MER op kwantitatieve wijze:

- de achtergrondconcentratie in de directe omgeving van het bedrijf¹¹;
- de grootte en verandering van de stofemissies door het initiatief, inclusief verkeersbewegingen;
- de bijdrage van de stofemissies aan de fijn stof (PM₁₀) concentraties in de lucht in de omgeving van het bedrijf, beginnende op de grens van de inrichting;
- en in het geval overschrijding van de grenswaarden in de omgeving van het bedrijf, beginnende op de grens van de inrichting optreedt, de mogelijke maatregelen om de stofemissies te reduceren zodat voldaan wordt aan de eisen zoals gesteld in het Besluit luchtkwaliteit 2005 (BLK 2005).

Toets, indien uit deze beschrijving niet met zekerheid kan worden uitgesloten dat de normen uit BLK 2005 overschreden zullen worden, de luchtconcentraties die optreden door het voornemen en de respectievelijke alternatieven daarvoor aan de normen uit het BLK 2005. Beschrijf daartoe:

- de ligging en grootte (in ha) van eventuele overschrijdingsgebieden;
- de hoogste concentraties binnen de overschrijdingsgebieden;
- de hoeveelheid woningen en andere gevoelige bestemmingen gelegen binnen de verschillende overschrijdingsgebieden¹²;
- de mate van overschrijding van grenswaarden ter hoogte van woningen en andere bestemmingen.

Een modelberekening op basis van een verspreidingsmodel is nodig voor de toetsing aan de eisen van het BLK 2005. Deze berekeningen moeten worden uitgevoerd conform het Meet- en rekenvoorschrift Bevoegdheden, Luchtkwaliteit van het Ministerie voor Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM, oktober 2006). Aannemelijk moet worden gemaakt dat het project realiseerbaar is binnen de eisen van het BLK 2005.

5 OVERIGE ASPECTEN

5.1 Geluid en verkeer

Breng in dit geval in het MER de geluidseffecten van het voornemen in beeld en geef aan in welke mate dit gevolgen voor de omgeving heeft. Ga daarbij minimaal in op:

- de geluidsemisies voor de dag, avond- en nachtperiode, voor:
 - o een representatieve bedrijfssituatie en de geluidsproductie van de voerinstallaties;
 - o incidentele bedrijfssituaties. Geef aan hoe vaak deze zich voor kunnen doen en in welke periode (dag, avond of nacht) deze plaatsvinden;
- in welke mate de geluidsemisies hinder kunnen veroorzaken, vooral waar de emissies boven de richtwaarden (kunnen) uitkomen;
- geef ook mogelijke mitigerende maatregelen en de effecten daarvan op de geluidsemisie aan.

5.2 Energie

Geef in het MER de energiehuishouding voor het voorkeursalternatief en het MMA in hoofdlijnen weer, bijvoorbeeld in de vorm van stroom- en gasverbruik per dier.

Beschrijf de ambitie op het gebied van energiebesparing en beschrijf indien aan de orde de te nemen energiebesparende maatregelen. Geef daarbij aan welke energiebesparing wordt verwacht en waarvoor deze vrijkomende energie benut wordt (energiebalans).

5.3 Veiligheid

In geval van chemische of combinatieluchtwassers: ga in de beschrijving van de veiligheid ook in op de opslag en verwerking van zuur, waarbij de speciale opslagvoorzieningen van het zuur en de opslag en verwerking van het spuitwater (de wijze van verwerking / afvoer en de hoeveelheid water) ten behoeve van de chemische luchtwassers worden besproken.

5.4 Calamiteiten

¹¹ Geadviseerd wordt om hierbij gebruik te maken van de berekende achtergrond concentratiekaarten van het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP).

¹² Deze informatie is niet relevant voor de toetsing aan de grenswaarden en plandrempels uit het BLK 2005. Deze gelden immers voor de buitenlucht in zijn algemeenheid (m.u.v. arbeidsplaatsen, waarop de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing is). Voor het verkrijgen van inzicht in de mogelijke gezondheidseffecten acht de Commissie het echter van belang ook inzicht te geven in de mate van blootstelling van de bevolking. Gevoelige bestemmingen zijn woningen, scholen, ziekenhuizen, speeltuinen en sportvelden.

Geef zo goed mogelijk de kans weer op, en de aard van, calamiteiten en storingen die tot milieu- of dierwelzijnsproblemen kunnen leiden. Beschrijf ook de te nemen maatregelen om de gevolgen zoveel mogelijk te beperken.

Geef aan welke situatie er ontstaat wanneer, bijvoorbeeld ten gevolge van Veewetziekten, een vervoers- of exportverbod wordt ingesteld en welke maatregelen worden genomen om binnen het bedrijf dieropvang te realiseren. Geef hierbij aan welke milieueffecten dergelijke maatregelen met zich meebrengen.

5.5 Water

Breng de effecten van het voornemen op het watersysteem in beeld¹³. Besteed daarbij aandacht aan:

- de waterinfiltratie in het gebied. Breng hiervoor de waterdoorlatendheid van de bodem in beeld;
- geef aan met welke maatregelen gewaarborgd wordt dat afstromend hemelwater schoon blijft;
- breng in het kader van de watertoets het hemelwatersysteem in beeld, waarbij aangegeven dient te worden wat de locaties en het ruimtebeslag van de infiltratievoorzieningen en de buffers zijn (deze laatste dienen om vertraagde lozing te bewerkstellingen van hemelwater dat niet kan worden geïnfilteerd in de bodem).

Indien drinkwater via een eigen bron gewonnen wordt, geef dan aan wat de capaciteit is van de pomp en welke mate van grondwateronttrekking vergund is. Geef de effecten van de onttrekking aan op voor verdroging gevoelige natuurgebieden¹⁴.

Geef aan op welke wijze reinigings-, spoel- en regenwater worden afgevoerd. Geef in het MER kwantitatief het totale waterverbruik en geef aan hoeveel (reinigings)water wordt afgevoerd.

5.6 Natuur

In paragraaf 4.1 en 4.2 wordt reeds gevraagd naar de gevolgen van de ammoniakuitstoot van het voornemen op beschermde natuurgebieden. Deze paragraaf vraagt naar het totale effect van het voornemen op beschermde natuurgebieden en -soorten in de omgeving van het initiatief. Hiervoor moeten, naast ammoniak ook de gevolgen van de overige emissies (water- en luchtverontreiniging, geluid- en lichtproductie) op kwetsbare natuur in beeld gebracht worden.

5.7 Gebiedsbescherming

Beschrijf de mogelijke invloed van het voornemen op de beschermde natuurgebieden, zoals het Natura 2000-gebied 'De Bult' en het EHS gebied 'De Stippelberg'. Het bedrijf kan invloed hebben op een kwetsbaar gebied ook al is het hierin niet gelegen of is het er niet direct naast gelegen (externe werking). Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status aan, evenals de voor het gebied geldende instandhoudingsdoelstellingen dan wel ontwikkelingsdoelstellingen. Mocht op grond van objectieve gegevens niet uit te sluiten zijn dat significante gevolgen op het Natura 2000-gebied mogelijk zijn, dan is ook een passende beoordeling nodig op grond van de Natuurbeschermingswetgeving¹⁵.

5.8 Soortenbescherming

Op grond van de Flora- en faunawet (Ffw) is een aantal planten- en diersoorten beschermd. Ga na of de activiteit zal leiden tot in de Ffw genoemde verboden gedragingen. Indien dat het geval is, zal een ontheffing op grond van artikel 75 Ffw moeten worden aangevraagd. Er dient een inventarisatie van de ruimtelijke verspreiding van alle in het studiegebied voorkomende relevante soorten te worden gemaakt. Afhankelijk van de conclusie is er mogelijk een ontheffingsverzoek noodzakelijk.

In het MER kan worden volstaan met het aangeven van de gevolgen voor de doelsoorten van het natuurgebied, of een gemotiveerde selectie van de belangrijkste voorkomende soorten. Besteed daarbij ook aandacht aan mogelijke mitigerende maatregelen. De Commissie geeft in overweging om ook de informatie die benodigd is voor een ontheffing op grond van artikel 75 van de Ffw gelijktijdig met het MER te verkrijgen en te presenteren. Dit is niet

¹³ In inspraakreactie nr. 1 geeft Waterschap Aa en Maas aan dat met behulp van een watertoets de effecten van het voornemen op het watersysteem en de mitigerende maatregelen in het MER in beeld worden gebracht.

¹⁴ Het in de nabijheid van het initiatief gelegen EHS gebied de Stippelberg heeft te kampen met verdroging.

¹⁵ Dit dient dan afgezet te worden tegen de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied.

verplicht, maar biedt de initiatiefnemer de mogelijkheid om ook deze informatie door de Commissie te laten toetsen op methodische juistheid, alsmede te laten beoordelen of de uitkomsten plausibel zijn.

5.9 Landschap en Cultuurhistorie

In een agrarische omgeving kunnen archeologische resten, waardevolle cultuurhistorische elementen en karakteristieke landschappen voorkomen, bijvoorbeeld oude boerderijen, karakteristieke houtwallen etc. Neem in het MER een beschrijving op van de archeologische verwachtingswaarden, cultuurhistorische waarden en landschapselementen, als basis voor de effectbeschrijving van alternatieven en varianten. Indien er mogelijk archeologische waarden aanwezig zijn, dient dit door middel van inventariserend veldonderzoek verder in beeld te worden gebracht. Beschrijf indien aanwezig hoe effecten op archeologische resten, waardevolle cultuurhistorische elementen en karakteristieke landschappen voorkomen of beperkt zullen worden.

Geef in het MER aan hoe de nieuwe inrichting optimaal landschappelijk wordt ingepast. Geadviseerd wordt in het MER een visualisatie van het toekomstige bedrijf op te nemen.

6 VORMEN PRESENTATIE

Geadviseerd wordt om in één visueel toegankelijk overzicht de beoordeling van de alternatieven op de meest onderscheidende effecten te verwerken. Dit betekent dat het MER helder en gestructureerd moet zijn zodat de milieu-informatie goed is terug te vinden. Daarmee wordt de onderlinge vergelijking vergemakkelijkt. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Voor de presentatie wordt verder aanbevolen:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzes onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst met gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda toe te voegen. Op de kaarten moet de ligging en de afstand tot kwetsbare natuurgebieden en objecten voor het verblijf van mensen (gevoelig voor geur, geluid etc.) goed worden aangegeven.

7 OVERIGE PUNTEN

7.1 Evaluatieprogramma

Het bevoegd gezag moet bij het besluit over de milieuvergunning aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek gegeven wordt, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

Voor de onderdelen "leemten in milieu-informatie" en "samenvatting van het MER" hebben wij geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.